

मातृ तथा नवशिशु आकस्मिक चक्रकोष स्थापना,
सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन निर्देशिका, २०७९

प्रतापपुर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
प्रतापपुर, नवलपरासी (ब.सु.प.)
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७९ पौष २७

प्रतापपुर गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बेलाटारी नवलपरासी (ब.सु.प.), लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

उमेश चन्द्र यादव
प्रमाणिकरण
उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

मातृ तथा नवशिशु आकस्मिक चक्रकोष स्थापना,
सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन निर्देशिका, २०७९

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७९ पौष २७

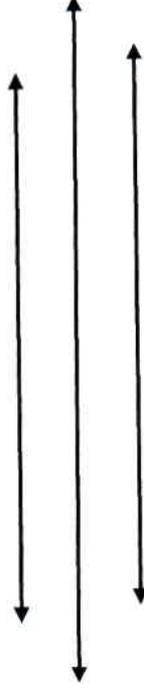
प्रतापपुर गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बेलाटारी नवलपरासी (ब.सु.प.), लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

उमेश चन्द्र यादव
प्रमाणिकरण
उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

प्रतापपुरा गाउँपालिकाको
मातृ तथा नवशिशु आकस्मिक चक्रकोष
स्थापना, सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन निर्देशिका, २०७९

प्रतापपुरा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बेलाटारी नवलपरासी (ब.सु.प.), लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

प्रतापपुरा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बेलाटारी, नवलपरासी (ब.सु.प)
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

मन्तव्य

मिति:

सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि कार्यक्रम नेपाल सरकारको प्राथमिकताको कार्यक्रम हो । मातृ तथा नवशिशु मृत्युदर कम गर्दै दिगो बिकास लक्ष्य हाँसिल गर्न नेपालले गरेको प्रतिबद्धतामा सहयोगी भूमिका खेल्न तथा आर्थिक अभावकै कारण प्रेषण ब्यवस्थापनमा देखिदै आएको ढिलासुस्तीलाई हटाई आमा तथा नवजात शिशुको जीवन रक्षा गर्न, प्रतापपुरा गाउँपालिका भित्रका प्रसूति केन्द्र भएका स्थानिय स्वास्थ्य संस्थाहरुमा स्थापना गरिएको आकस्मिक चक्रकोषलाई व्यवस्थित किसिमले सञ्चालन, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने उद्देश्यले यो निर्देशिका तयार गरिएको हो । स्थानीय तहको प्रतक्ष्य संलग्नता, अपनत्व तथा प्रतापपुरा गाउँपालिकाले लिएको स्वास्थ्य सुधारको नीतिलाइ आधार मान्दै लागू गरिएको यस निर्देशिकाले आकस्मिक चक्रकोषको उचित प्रयोग, व्यवस्थापन तथा निरन्तरता हुने कुरामा पूर्ण विश्वास लिएको छु ।

यो निर्देशिका तयार पार्नमा महत्वपूर्ण योगदान गर्नुहुने प्रतापपुरा गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखाका सम्पूर्ण कर्मचारिहरु, स्थानीय स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरु, गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारीहरु, स्वास्थ्य कार्यालय नवलपरासी (ब.सु.प.), यो निर्देशिकालाइ अन्तिम रूप दिनका लागि अहोरात्र खट्नुहुने यू एस एड स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणाली कार्यक्रम तथा सबै सरोकारवालाहरुलाइ धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

उमेश चन्द्र यादव

गाउँपालिका अध्यक्ष

विषय सूची

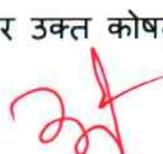
१	पृष्ठभूमि.....	3
२	परिचय.....	3
३	आकस्मिक चक्रकोषको उद्देश्य.....	4
४	आकस्मिक चक्रकोषको स्थापना.....	4
५	आकस्मिक चक्रकोष परिचालन तथा ब्यवस्थापन.....	5
५.१	आकस्मिक चक्रकोष वाट सेवा प्राप्त गर्न सक्ने योग्य व्यक्तिहरु.....	5
५.२	आकस्मिक चक्रकोष संचालन तथा ब्यवस्थापन टोलीको गठन.....	5
५.३	आकस्मिक चक्रकोष संचालन तथा ब्यवस्थापन टोलीको बैठक तथा निर्णय.....	6
५.४	आकस्मिक चक्रकोष संचालन प्रक्रिया.....	6
६	कोषको रकम परिचालनमा बन्देज तथा रकम परिपूर्तिको ब्यवस्था.....	7
७	चक्रकोष संचालन तथा ब्यवस्थापन टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार.....	8
८	पदपूर्ति तथा पदरिक्त.....	9
९	चक्रकोषको लेखापरिक्षण.....	10
१०	अनुगमन, मूल्यांकन तथा प्रतिवेदन.....	10
११	विविध.....	10
१२	अनुसूचीहरु.....	11
१२.१	आकस्मिक चक्रकोष सापटी दिदाको भरपाई.....	11
१२.२	रकम फिर्ता गरेको रसिद.....	12
१२.३	आकस्मिक चक्रकोष सेवा चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन फाराम.....	13
१२.४	प्रसूति केस प्रेषणको लागि क्लिनिकल मापदण्ड.....	14
12.4.1	Clinical Criteria for maternity cases referral for Birthing centers:.....	14
12.4.2	Clinical Criteria for maternity cases referral for BEONC Sites:.....	14

१ पृष्ठभूमि

हरेक महिलाको सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि हकलाई मौलिक हकको रूपमा नेपालको संविधान २०७२ ले सुरक्षित गरिसकेको छ । दिगो बिकास लक्ष्य तथा स्वास्थ्यका विभिन्न राष्ट्रिय, अन्तराष्ट्रिय सभा सम्मेलनहरूमा नेपालले गरेका प्रतिबद्धताहरूलाई पूरा गर्न ऐक्यबद्धताका साथै मातृ तथा नवशिशू मृत्युदर कम गर्नका निम्ति प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपमा थप टेवा पुर्याउन, स्थानिय स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूती सेवा लिन आएका सेवाग्राहीहरू आर्थिक बिपन्नताको कारण बिशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र प्रयोगबाट बन्चित नहोउन् भन्ने उद्देश्यले आर्थिक अभावकै कारण प्रेषण ब्यवस्थापनमा देखिदै आएको ढिलासुस्तीलाई हटाई प्रेषण सेवालाई बैज्ञानिक र चुस्त दुरुस्त बनाउदै आमा तथा नवजात शिशुको जीवन रक्षा गर्न आवश्यक भएकाले प्रतापपुरा गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा र स्थानीय स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा ब्यबस्थापन समितिको संयुक्त प्रयासमा प्रसूति केन्द्र भएका हरेक स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आकष्मिक चक्रकोषको स्थापना तथा सञ्चालनका लागि यो निर्देशिका तयार गरिएको हो । विगतका वर्षहरूमा यस गाउँपालिका भित्रका गर्भवती, प्रसूति, सुत्केरी र नवशिशुहरू आर्थिक अभावकै कारण बिशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र प्रयोग सम्म पुग्न नसकी ज्यान गुमाउनु परेको दृष्टान्तलाई मनन गर्दै आकष्मिक चक्रकोष स्थापना हुने प्रसूति केन्द्रहरूमा एक रुपता कायम गरी स्थापित हुने चक्रकोषलाई पारदर्शी एवं उत्तरदायी बनाउने र ब्यबस्थित किसिमले सञ्चालन, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने उद्देश्यले प्रतापपुरा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य ऐन ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्रतापपुरा गाउँपालिकाले “मातृ तथा नवशिशु आकष्मिक चक्रकोष स्थापना, सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन निर्देशिका २०७९” लागू गरेको छ ।

२ परिचय

स्वास्थ्य संस्थाको संरचना, उपकरण, बिशेषज्ञ सेवा नभएको वा अन्य कुनै कारणले उपचार तथा सेवा प्रदान गर्न नसकिने अवस्था भएमा अति बिपन्न, असहाय, पिछडिएका तथा बन्चितिकरणमा परेका समुह वा स्थानीय तहबाट तोकिए बमोजिमका समुहहरूबाट गर्भवती, सुत्केरी महिला तथा नवजात शिशुको जीवन रक्षाको लागि उपयुक्त स्वास्थ्य संस्थामा तुरुन्त प्रेषण गर्न आर्थिक संकट नपरोस् भन्नाका निम्ति प्रसूती केन्द्र सञ्चालनमा आएका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आकष्मिक चक्र कोषको ब्यवस्था गरिने छ । आवश्यकता अनुसार उक्त कोषलाई विस्तार गर्दै लैसिने छ ।

प्रमाणिकरण
अध्यक्ष

३ आकस्मिक चक्रकोषको उद्देश्य

(क) गर्भवती, प्रसुती तथा सुत्केरी अवस्थामा जटिलयुक्त समस्या भएका महिलाहरूको प्रेषण व्यवस्थापन गर्न आर्थिक कठिनाई पर्दा तत्काल सापटी रकम उपलब्ध गराउने ।

(ख) नवशिशु अवस्थामा आईपर्ने जटिलयुक्त समस्या भएका नवशिशुहरूको प्रेषण व्यवस्थापन गर्न आर्थिक कठिनाई पर्दा तत्काल सापटी रकम उपलब्ध गराउने ।

४ आकस्मिक चक्रकोषको स्थापना

अति बिपन्न, असहाय, पिछडिएका तथा बन्चितिकरणमा परेका वा स्थानीय तहबाट तोकिए बमोजिमका समुहहरूबाट गर्भवती, सुत्केरी महिला तथा नवजात शिशु लाभान्वित हुने गरी प्रतापपुरा गाउँपालिकाको भित्र रहेका प्रसुती केन्द्र सञ्चालन तथा ब्यबस्थापन समितिको मातहतमा रहने आकस्मिक चक्रकोष स्थापना गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । उक्त स्थापित चक्रकोषमा गाउँपालिकाले आवश्यक पूँजी थप गरी प्रतापपुरा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य नीति तथा ऐनको मर्म र भावना अनुरूप चक्रकोष सञ्चालनमा ल्याइएको हो । जनघनत्व, भुगोल तथा अन्य आईपर्ने सक्ने आवश्यकता अनुरूप प्रसुती केन्द्रहरू स्थापना हुँदै जाँदा यस गाउँपालिकाले आकस्मिक चक्रकोषको स्थापना पनि स्वतः विस्तार गर्नेछ । स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा चक्रकोषको न्युनतम नगद रकम कम्तिमा रु.५०,००० (अक्षरूपी पचास हजार रुपैया मात्र) सम्म सदैव रहने गरी उक्त कोष सञ्चालनमा रहनेछ । यो कोषमा देहाय बमोजिमका स्रोतहरूबाट रकम उपलब्ध हुनसक्नेछ

- (क) संघिय सरकार र प्रदेश सरकार बाट प्राप्त अनुदान रकम ।
- (ख) गाउँपालिकाले आकस्मिक चक्रकोषको लागि स्वास्थ्य संस्थामा छुट्याएको रकम ।
- (ग) वडा वा स्थानीय स्वास्थ्य संस्था व्यवस्थापन समितिले दिएको अनुदान रकम ।
- (घ) सरकारी, गैर सरकारी संघ संस्था, निजि क्षेत्र तथा सामाजिक अभियन्ताहरूबाट प्राप्त अनुदान रकम
- (ङ) स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिले विविध क्रियाकलाप संचालन गरि प्राप्त गरेको रकम
- (च) शुल्क तथा सहयोगबाट प्राप्त रकम ।
- (छ) चन्दा वा दान दातव्यबाट प्राप्त रकम ।
- (ज) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

प्रमाणीकरण
उमेश चन्द्र यादव
सचिव

पूनुशुचः स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति सेवा लिन आउने सेवाग्राहीहरुको घनत्व, चासि तथा कोष खपतको आधारमा गाउँपालिकाले स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुमा आकस्मिक चक्रकोषको बिउ पुँजी वा थप पुँजी आवश्यकता अनुसार फरक फरक गर्न सक्नेछ । त्यसैगरी चन्दा, दान दातव्य, वा अन्य श्रोतबाट कुनै निश्चित स्वास्थ्य संस्थामा आकस्मिक चक्रकोषको थप पुँजीका रुपमा प्राप्त रकम उक्त स्वास्थ्य संस्थाको कोषमा मात्र जम्मा हुनेछ ।

५ आकस्मिक चक्रकोष परिचालन तथा ब्यवस्थापन

५.१ आकस्मिक चक्रकोष वाट सेवा प्राप्त गर्न सक्ने योग्य व्यक्तिहरु

बुँदा नं. २ मा उल्लेख भए बमोजिम रकम उपलब्ध भएर सञ्चालनमा रहेको चक्रकोष मार्फत सेवा प्राप्त गर्न देहायका ब्यक्तिहरु योग्य हुनेछन्

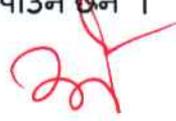
प्रतापपुरा गाउँपालिका भित्र स्थायी रुपमा बसोबास भएका अति बिपन्न, असहाय, पिछडिएका तथा बन्चितकरणमा परेका वा स्थानीय तहबाट तोकिए बमोजिमका समूहहरुबाट गर्भवती, सुत्केरी महिला तथा नवजात शिशुहरु ।

५.२ आकस्मिक चक्रकोष संचालन तथा ब्यबस्थापन टोलीको गठन

मातृ तथा नवशिशु आकस्मिक चक्रकोष संचालन गर्न हरेक स्वास्थ्य संस्थामा आर्थिक जिम्मेवारी सहित एक चक्रकोष संचालन तथा ब्यबस्थापन टोली रहनेछ । उक्त टोलीमा निम्न सदस्यहरु रहनेछन्

- (क) सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुख —कोष संचालन तथा ब्यबस्थापन टोलीका — संयोजक.....१ जना
- (ख) सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाका प्रसूती सेवा प्रदायकहरु —सदस्य.....२ जना
आवश्यक परेमा यस प्रतापपुरा गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरु, स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा ब्यबस्थापन समितिका पदाधिकारीहरु, अन्य प्रसूती सेवा प्रदायकहरु, स्वास्थ्यसंग सरोकार राख्ने दातृसंस्थाहरु, संस्थाहरु र पालिकाको कोष तथा वितसंग सम्बन्धित विशेष व्यक्तिहरुलाई चक्रकोष संचालन तथा ब्यबस्थापन टोलीको आमन्त्रित सदस्यका रुपमा राख्न सकिनेछ ।

पूनुशुचः यसरी गठन भएको आकस्मिक चक्रकोष संचालन तथा ब्यबस्थापन टोलीलाई स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा ब्यबस्थापन समितिको बैठकले अनुमोदन गर्नुपर्नेछ । अनुमोदन विना चक्रकोष संचालन तथा ब्यबस्थापन टोलीले जिम्मेवारी बहन गर्न पाउने छैन ।

प्रमाणिकरण
उमेश चन्द्र थापा
अध्यक्ष

५.३ आकस्मिक चक्रकोष संचालन तथा ब्यबस्थापन टोलीको बैठक तथा निर्णय

- (क) टोलीको बैठक टोलिको संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ । टोलीको संयोजकले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछन् र निजको अनुपस्थितिमा चक्रकोष संचालन तथा ब्यबस्थापन टोलीका अन्य सदस्य मध्ये सेवा जेष्ठताको आधारमा जेष्ठ सदस्यले अध्यक्षता गर्नेछन् ।
- (ख) टोलीको बैठक मासिक रुपमा बस्नेछ । आवश्यकता अनुसार टोलिको संयोजकको निर्देशनमा जूनसूकै बेला पनि बैठक बोलाउन सक्नेछ ।
- (ग) टोलीको बैठक हरेक महिना स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन समितिको बैठक बस्नु भन्दा अगावै बसिसकेको हुनुपर्नेछ ।
- (घ) टोलीको बैठक बस्नु भन्दा कम्तीमा चौबीस घण्टा अगावै बैठकमा छलफल हुने कार्यसुची सहितको सुचना टोलीको संयोजकले सबै सदस्यहरूलाई दिनु पर्नेछ ।
- (ङ) टोलीको कुल सदस्य सङ्ख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरू उपस्थित भएमा टोलीको बैठकको लागी गणपुरक सङ्ख्या पुगेको मानिनेछ ।
- (च) टोलीको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने ब्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

५.४ आकस्मिक चक्रकोष संचालन प्रक्रिया

- (क) स्थानीय स्वास्थ्य संस्था तहमा एक आकस्मिक चक्रकोष संचालन तथा ब्यवस्थापन टोली रहनेछ ।
- (ख) स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा चक्रकोषको रकम एकजना सेवाग्राहीलाई बढिमा नगद रु.५,०००.०० (अक्षरुपी पाँच हजार रुपैया मात्र) सम्म तुरुन्त उपलब्ध हुनेगरी, आकस्मिक चक्रकोष सञ्चालन तथा ब्यबस्थापन टोलीले प्रसुती सेवा प्रदायकको जिम्मामा दिनेछ । रु.१००००.०० (अक्षरुपी दश हजार रुपैया मात्र) भन्दा बढि रकम स्वास्थ्य संस्थामा मौज्जात देखिन आएमा तुरुन्त कोषको खातामा जम्मा गरिहाल्नु पर्दछ । यसको सम्पुर्ण जानकारी स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा ब्यबस्थापन समितिमा गराउनु पर्नेछ ।
- (ग) चक्रकोषको नाममा छुट्टै खाता सञ्चालन हुनेछ जून खाता आकस्मिक चक्रकोष सञ्चालन तथा ब्यबस्थापन टोलीको तीनै जना सदस्यहरूको नामबाट संचालन हुनेछ जसमध्ये बैंकिङ कारोबारको लागि संयोजक सहित कम्तिमा २ जनाको अनिवार्य हस्ताक्षर हुनुपर्नेछ ।
- (घ) स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा आएका अति बिपन्न, असहाय, पिछडिएका तथा बन्चितिकरणमा परेका वा स्थानीय तहबाट तोकिए बमोजिमका समूहहरूबाट गर्भवती,

सुत्केरी महिला तथा नवजात शिशुहरु आर्थिक अभावकै कारण प्रेषण गरिएको स्वास्थ्य संस्था पुग्न कठिनाई भएको कुरा सेवा प्रदायकलाई मनासिव लागेमा त्यस्तो अवस्थाका सेवाग्राहीहरुले अनूसूची १ बमोजिम भरपाई गरी यस चक्रकोषबाट एकजना सेवाग्राहीले बढिमा रु.५,०००.०० (अक्षरूपी पाँच हजार रुपैया मात्र) सम्म सापटी लिई सेवा प्राप्त गर्न सक्नेछन् ।

- (ड) त्यसरी भरपाई गरेको रकमलाई प्रसूती सेवामा खटिएका तथा चक्रकोष सञ्चालनको जिम्मा पाएका सेवा प्रदायकहरुले यथासक्य छिटो रकम उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (च) स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाबाट सापटी लिने सेवाग्राहीले आफूले सापटी लिएको मितिले ९० दिन (३ महिना) भित्र आफैले वा निजको सम्बन्धित व्यक्तिले कोषमा रकम फिर्ता गर्नु पर्नेछ । यसरी सापटी लिएको रकमलाई कोषको जिम्मेवारी तोकिएको सेवा प्रदायकले अनूसूची २ अनुरूपको फारम भराई रकम सोधभर्नामा सहयोग गर्नुपर्नेछ ।

६ कोषको रकम परिचालनमा बन्देज तथा रकम परिपूर्तिको ब्यबस्था

- (क) यस निर्देशिकाले तोकेको बाहेक अन्य शिर्षकमा आकस्मिक चक्रकोषको रकम खर्च तथा परिचालन गर्न पाइने छैन ।
- (ख) आकस्मिक कोष संचालन गरे बापत चक्रकोष संचालक टोली वा अन्य कसैलाई पनि सेवा, सुविधा वा सहूलियतको रुपमा चक्रकोषबाट रकम उपलब्ध गराइने छैन ।
- (ग) यो चक्रकोष उपभोग गर्ने व्यक्तिले अति गरिबीका कारण वा अन्य विशेष परिस्थिति सृजना भई कोषको रकम फिर्ता गर्न सम्भव नभएमा वा सम्भव छैन भन्ने कुरा चक्रकोष संचालक टोलीलाई लागेमा चक्रकोष संचालन तथा ब्यबस्थापन टोलीको पूर्ण बैठकले उक्त सापटी रकम फिर्ता आउन नसक्ने कारण खुलेको पत्र स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन समितिको बैठक समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ । स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन समितिले उक्त पत्रलाई गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखामा बुझाउनु पर्नेछ । स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन समितिबाट आएको उक्त पत्रलाई स्वास्थ्य शाखाले कार्यपालिकामा पेश गरिसकेपछि पत्रमा खूलाईएको सापटी रकम फिर्ता आउन नसक्ने कारण कार्यपालिकालाई मनासिव लागेमा कार्यपालिकाको बैठकको बहुमतको निर्णयबाट स्वीकृत गरे पश्चात मात्र गाउँपालिकाले सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाको चक्रकोषमा फिर्ता नभए बराबरको रकम परिपूर्ति गर्नेछ ।
- (घ) चक्रकोषको रकम उपभोग गर्ने व्यक्तिले तोकिएको समयमा फिर्ता नगरे फिर्ता गर्न नसकिएको २ महिना सम्म सापटी लिएको रकमको ३ % प्रतिशतका दरले ब्याज लाग्नेछ ।

प्रमाणिकरण
 उभैरा ताम्रा
 अध्यक्ष

सापटी लिएको रकमको ब्याज जोडिएको २ महिना सम्म पनि रकम फिर्ता नगरे वा हिनामिना गरेमा चक्रकोष संचालन टोलीले निजलाई कारबाही गर्नुपर्ने कारण खुलाई कारबाही वा असुल उपरको निम्ति एक उजुरी पत्र स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन समिति समक्ष निर्णयार्थ पेश गर्नुपर्दछ । उक्त निर्णय पश्चात कार्यपालिकाको स्वीकृतिमा प्रचलित कानून बमोजिम गाउँपालिकाले निजलाई आवश्यक कारवाही गर्नेछ ।

७ चक्रकोष संचालन तथा ब्यवस्थापन टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार

- (क) आकष्मिक चक्रकोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्नुका साथै मासिक रुपमा नियमित बैठक बसी निर्णयहरु गर्ने ।
- (ख) आकष्मिक चक्रकोषले पुर्याउने सेवा र सहयोगको बारेमा पूर्णरुपमा जानकारी हुने र उक्त जानकारी समुदायमा गएर प्रचार प्रसार गर्नुका साथै स्वास्थ्य संस्थामा नै सूत्केरी गराउन प्रोत्साहित गर्ने ।
- (ग) आकष्मिक चक्रकोषको स्थापना, परिचालन तथा ब्यवस्थापन गर्नका लागि स्थानिय स्रोत साधन जुटाउनुको साथै आवश्यक समन्वय तथा सहयोग पुर्याउने ।
- (घ) गाउँपालिका भित्र पहिलेदेखि नै स्थापना भई निष्क्रिय अवस्थामा रहेका वा उचित प्रयोग तथा परिचालन हुन नसकेका अन्य कुनै किसिमका कोष वा सञ्चित खाता छन् भने त्यस्ता कोषहरुको पनि हालको अबस्था पहिचान गरी ब्यवस्थित गर्न सहयोग गर्ने ।
- (ङ) चक्रकोषको अर्धवार्षिक तथा वार्षिक समिक्षा गर्ने ।
- (च) चक्रकोषको वृद्धि र प्रवर्द्धनको लागि गाउँपालिका, विभिन्न संघ-संस्था तथा ब्यक्तिहरूसंग समन्वय गरी स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- (छ) चक्रकोषको प्रभावकारिता एवं पारदर्शिताको लागि वार्षिक रुपमा सामाजिक लेखा परिक्षण गर्ने ।
- (ज) चक्रकोषको रकम माग गर्ने व्यक्तिलाई तोकिएको प्रकृया पुर्याएर अबिलम्ब रकम उपलब्ध गराउने ब्यवस्था मिलाउने ।
- (झ) यो निर्देशिकाको भावना अनुरूप काम गरी चक्रकोषको रकमलाई प्रभावकारी ढंगले परिचालन गर्न सहयोग पुर्याउने ।
- (ञ) प्रसूती कक्षका सेवा प्रदायकहरु तथा कर्मचारीहरुलाई मूल्याङ्कनको आधारमा समय समयमा प्रोत्साहन गर्ने साथै चक्रकोषको रकम परिचालनको जिम्मा पाएमा कर्मचारीहरुले कोषको रकम हिनामिना गरेको, तोकिएको सेवा बाहेक अन्य प्रयोजनको लागि खर्च गरेको

तथा चक्रकोषको आवश्यकता परेको सेवाग्राहीलाई चक्रकोषको सेवा दिनलाई बन्चित गरेको पुष्टि भएमा प्रचलित कानून अनुसार कारवाहीको लागि प्रकृया अगाडी बढाउने ।

- (ट) चक्रकोष प्रयोग गर्ने सेवाग्राहीको यथार्थ आर्थिक, पारिवारिक, जनसाङ्ख्यिक तथा सामाजिक अवस्थालाई वडाको रेकर्ड तथा अन्य दस्तावेजहरुबाट सुनिश्चित गर्ने ।
- (ठ) चक्रकोष रहेको बैंक खातालाई चुस्त दुरुस्त राखी स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूती सेवा प्रदायकहरुको साथमा रहिरहने न्यूनतम रकमलाई २४ सै घण्टा उपलब्ध गराउने ब्यबस्था मिलाउने ।
- (ड) चक्रकोषको वृद्धि, प्रवर्द्धन तथा ब्यवस्थापनको लागि पहल गर्ने ।
- (ढ) चक्रकोष प्रयोग गर्ने सेवाग्राहीको यथार्थ आर्थिक, पारिवारिक तथा सामाजिक अवस्था वूझेर चक्रकोष संचालन तथा ब्यवस्थापन टोलीमा जानाकारी गराउने ।
- (ण) चक्रकोषसंग सम्बन्धित भैपरी आउने सम्पूर्ण कामहरु अविलम्ब सम्पन्न गर्ने ।

८ पदपूर्ति तथा पदरिक्त

चक्रकोष संचालन तथा ब्यवस्थापन टोलीको सम्पूर्ण पदाधिकारीहरुको समय अवधी र कार्यकाल टोली गठन भएको मितिले ३ वर्षको हुनेछ । चक्रकोष संचालन तथा ब्यवस्थापन टोलीका सदस्यहरु पुःन छनौट हुन यस निर्देशिकाले वाधा पुर्याएको मानिने छैन तर एउटै व्यक्ति लगातार ३ पटक भन्दाबढी चक्रकोष संचालन तथा ब्यवस्थापन टोलीमा छनौट हुनु मनासिब मानिने छैन । यदि लगातार ३ पटक भन्दाबढी छनौट गर्नुपर्ने अवस्था आइपरेमा स्थानीय स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा ब्यबस्थापन समितिको संरक्षकको लिखित स्वीकृति लिएर मात्र छनौट गर्नुपर्नेछ । पदावधी बाँकी छर्दै कुनै सदस्यको स्थान रिक्त हुन आएमा वा स्थानान्तर भएमा त्यस्तो रिक्त स्थानको पदपूर्ति बाँकी अवधिको लागि मात्र हुनेछ । निम्न अवस्थामा चक्रकोष संचालन तथा ब्यवस्थापन टोलीका सदस्यहरुको पद रिक्त हुनेछ

- (क) निजको मृत्यु भएमा ।
- (ख) निज बसाई सरी गएमा ।
- (ग) निजको राजिनामा स्वीकृत भएमा ।
- (घ) मानसिक अवस्था ठिक नभएमा वा कोषको रकम हिनामिना गरी कारवाही भएमा ।
- (ङ) नैतिक पतन देखिने कार्य गरेमा वा अन्य कार्य व्यस्तताले विना जानकारी ३ पटक वा सो भन्दा बढी बैठकमा उपस्थित नभएमा । तर यस्तो अवस्थाको व्यक्तिलाई मुनुवाईको उचित मौका भने दिइनेछ ।

प्रमाणिकरण
उमेश चण्डा
अध्यक्ष

९ चक्रकोषको लेखापरिक्षण

- (क) गाउँपालिकाले तोकेको मान्यता प्राप्त लेखा परिक्षकबाट चक्रकोषको आन्तरिक तथा बाह्य लेखा परिक्षण गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) लेखापरिक्षकले दिएको सुझाव, निर्देशन र देखाएको बेरुजी दाखिला आदि भए सो को पालना चक्रकोष संञ्चालन तथा व्यवस्थापन टोलीले तोकेबमोजिम गर्नुपर्नेछ ।
- (ग) कोष सञ्चालनको लागि आवश्यक निवेदन, फाराम, भरपाई ,सहमती सम्झौता-पत्र तथा अन्य कागजातहरु यस निर्देशिकाको अनुसूचीमा तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।

१० अनुगमन, मूल्यांकन तथा प्रतिवेदन

मातृ तथा नवशिशु आकस्मिक चक्रकोषको अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रतापपुरा गाउँपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ । स्थानिय स्वास्थ्य संस्था संञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको मासिक बैठकमा चक्रकोष सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन टोलीका संयोजक द्वारा चक्रकोष सम्बन्धमा छलफल तथा श्रेष्ठा अध्यावधिक गराउनु पर्नेछ । उक्त अध्यावधिक श्रेष्ठालाई चौमासिक रुपमा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखामा अनुसूचि ३ अनुसार प्रतिवेदन गर्नुपर्नेछ । प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थाले मासिकरुपमा आकष्मिक चक्रकोष प्रयोग भएका सेवाग्राहीहरुको संख्या सेवा सुचांक प्रगती पार्टी वा अन्य कुनै माध्यम द्वारा अध्यावधिक गराउनुपर्नेछ ।

११ विविध

यस निर्देशिकामा लेखिएको कुरामा यसै बमोजिम र अन्य कुराहरुमा स्थानिय रुपमा प्रचलित नियम अनुसार हुनेछ । जिम्मेवारी वहन गर्दै जाने क्रममा चक्रकोष सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन टोलीका सदस्यहरु बिच वैमनस्य, कलह वा मनमुंटाव भयो भने त्यसको ब्यवस्थापन गर्न स्वास्थ्य संस्था संञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिले आवश्यक पहल गर्नेछ ।

प्रमाणीकरण
उमेश चन्द्र यादव

१२ अनुसूचीहरू

१२.१ आकस्मिक चक्रकोष सापटी दिदाको भरपाई

प्रतापपुरा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
नवलपरासी बर्दघाट सुस्ता पश्चिम
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

भरपाई दादै म नवलपरासी (ब.सु.प.) जिल्ला प्रतापपुर गाउँपालिका वडा नं.....बस्ने श्री..... को छोरा/ छोरी/ बुहारी/ श्रीमति/ वर्ष.....को श्रीले मेरी प्रसुती समस्याको कारण सुविधायुक्त स्थानमा लैजान यस स्वास्थ्य चौकीको आकस्मिक प्रसुती सेवा चक्रकोषबाट रु...../ सापटी लिएको / लिएकी छु । सो सापटि रकम आजका मितिले ३ महिना भित्रमा फिर्ता गर्नेछु । तोकिएको समय भित्र फिर्ता नगरेमा मेरो घरघरानाबाट प्रचलित कानून अनूसार असुल उपर गर्न मेरो मञ्जुर छ ।

नाम थर:

सही

मिति

जमानत

१)

२)

निवेदकको ओँठा छाप

mt
प्रमाणीकरण
उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

दायाँ	बायाँ

१२.२ रकम फिर्ता गरेको रसिद

प्रतापपुरा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
नवलपरासी बर्दघाट सुस्ता पश्चिम
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

.....स्वास्थ्य चौकी, प्रतापपुर, नवलपरासी (ब.सु.प)

नवलपरासी (ब.सु.प.) जिल्ला, प्रतापपुरा गाउँपालिका, वडा नं बस्ने तपाईं
श्री.....वर्षले यस स्वास्थ्य संस्थाको आकस्मिक प्रसुती सेवा
चक्रकोषबाट मितिमा लिनु भएको सापटी रु आज मिति
.....मा यस स्वास्थ्य संस्थाको आकस्मिक प्रसुती सेवा चक्रकोषमा फिर्ता गर्नुभएकोमा
सधन्यवाद यो रसिद उपलब्ध गराईएको छ ।

रसिद दिनेको

नाम :

ठेगाना । सम्पर्क नं. :

पद :

दस्तखत :

मिति :

छाप

प्रमाणीकरण

उमेश चन्द्र यादव

१२.३ आकस्मिक चक्रकोष सेवा चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन फाराम

प्रतापपुरा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
नवलपरासी बर्दघाट सुस्ता पश्चिम
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

.....प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र / स्वास्थ्य चौकीको

आकस्मिक चक्रकोष सेवा
चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन फाराम

मिति :

विषय : देखि..... सम्मको आकस्मिक चक्रकोष सेवा प्रतिवेदन

१	चक्रकोषबाट सापट लिएका महिलाको संख्या	
२	विगत चौमासिकमा चक्रकोषबाट खर्च भएको जम्मा रकम	
३	विगत चौमासिकमा फिर्ता गरेको जम्मा रकम	
४	कोषमा अघिल्लो चौमासिकमा बैंक मौज्दात रकम	
५	यस चौमासिकमा कोषबाट सापटी लिएका महिलाको संख्या	
६	यस चौमासिकमा फिर्ता गरेको जम्मा	
७	कुनै श्रोत (चन्दा, दान, आदि) बाट कोषमा जम्मा हुन आएको रकम	
८	हाल बैंकमा मौज्दात रहेको जम्मा रकम	

प्रतिवेदन तयार गर्ने :

प्रमाणिकरण

उमेश चन्द्र यादव
प्रमाणित गर्ने :

१२.४ प्रसूति केस प्रेषणको लागि क्लिनिकल मापदण्ड

12.4.1 Clinical Criteria for maternity cases referral for Birthing centers:

Birthing Centers (.....)			
Planned maternal referral	<p>Obstetric reasons:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prolonged pregnancy (>41 weeks) if not in labour • Previous C-section • Transverse lie/breech (after 37 wks) • Pre-eclampsia/eclampsia • Bad obstetric history, history of still birth • Previous history of obstetric complications <p>Non obstetric reasons:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Any medical illnesses e.g. hypertension, severe anaemia, Respiratory: CoPD • HBsAg/HIV/AIDS: if management not available 		
Emergency maternal referral	<table border="0"> <tr> <td> <p>1st trimester</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heavy bleeding • Acute abdominal pain • Suspected ectopic pregnancy • Severe infections/fever • Hyperemesis • Abortion complications <p>2nd trimester</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heavy bleeding • Pregnancy with severe anaemia • Pre-term pre-labour rupture of membrane (PPROM) • Severe pre/eclampsia </td> <td> <p>3rd trimester</p> <ul style="list-style-type: none"> • APH • Prolonged pregnancy (>41 weeks) • Retained placenta (if CCT fails at BC) • Uncontrolled PPH • Severe pre/eclampsia • Prolonged labour • Multiple pregnancy with mal presentation of first baby • RH negative <p>Postpartum</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uncontrolled PPH • Puerperal pyrexia • Suspected DVT/PE • Sudden postpartum collapse • postpartum eclampsia </td> </tr> </table>	<p>1st trimester</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heavy bleeding • Acute abdominal pain • Suspected ectopic pregnancy • Severe infections/fever • Hyperemesis • Abortion complications <p>2nd trimester</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heavy bleeding • Pregnancy with severe anaemia • Pre-term pre-labour rupture of membrane (PPROM) • Severe pre/eclampsia 	<p>3rd trimester</p> <ul style="list-style-type: none"> • APH • Prolonged pregnancy (>41 weeks) • Retained placenta (if CCT fails at BC) • Uncontrolled PPH • Severe pre/eclampsia • Prolonged labour • Multiple pregnancy with mal presentation of first baby • RH negative <p>Postpartum</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uncontrolled PPH • Puerperal pyrexia • Suspected DVT/PE • Sudden postpartum collapse • postpartum eclampsia
<p>1st trimester</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heavy bleeding • Acute abdominal pain • Suspected ectopic pregnancy • Severe infections/fever • Hyperemesis • Abortion complications <p>2nd trimester</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heavy bleeding • Pregnancy with severe anaemia • Pre-term pre-labour rupture of membrane (PPROM) • Severe pre/eclampsia 	<p>3rd trimester</p> <ul style="list-style-type: none"> • APH • Prolonged pregnancy (>41 weeks) • Retained placenta (if CCT fails at BC) • Uncontrolled PPH • Severe pre/eclampsia • Prolonged labour • Multiple pregnancy with mal presentation of first baby • RH negative <p>Postpartum</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uncontrolled PPH • Puerperal pyrexia • Suspected DVT/PE • Sudden postpartum collapse • postpartum eclampsia 		

12.4.2 Clinical Criteria for maternity cases referral for BEONC Sites:

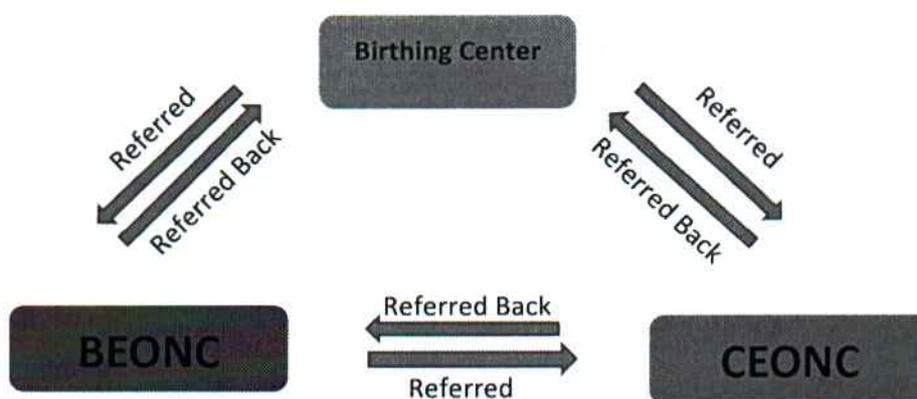
BEONC (Basic Hospital, Municipal Hospital, Hospital)	
Planned maternal referral	<p>Obstetric reasons:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prolonged pregnancy (>41 weeks) if not in labour • Previous C-section • Transverse lie/breech (after 37 wks) • Bad obstetric history, history of still birth • Previous history of obstetric complications

(Basic Hospital, Municipal Hospital, Hospital)	
	Non obstetric reasons: <ul style="list-style-type: none"> Severe medical illnesses e.g. heart disease, ARF, liver failure, HBsAg/HIV/AIDS: if management not
Emergency maternal referral	

Indication for referral of a newborn baby

- ✓ Preterm < 34 wks, birth weight < 1.8 kg
- ✓ Birth asphyxia
- ✓ Jaundice appearing within 24 hours; persisting for more than 14 days and jaundice extending up to palm and soles on any day
- ✓ Congenital malformations (trachea esophageal fistula, choanal atresia, diaphragmatic hernia, ruptured meningo-myelocoele, ectopia -vesicae)
- ✓ Birth trauma (brachial plexus palsy, facial palsy, fractures)
- ✓ Central cyanosis

Referral Channel

Referral Procedure:

- Explain to the patient party about the condition and the reason for referred to another center.
- Ask the need for transportation management/ Provide contact number of ambulance or contact with ambulance

 प्रतापपुर गाउँपालिका

- Preparation of documents and take necessary action
 - Documentation on:
 - Demographic Background (name, age, address, gender)
 - Patient condition (on arrival)
 - Finding of the examination including vital sign
 - Treatment given (Specific drugs used)/ Procedures
 - Present condition (Stabilize the condition)
 - Suggest accompanying the visitors who are able/capable to manage emergency situation such as blood donation and financial arrangement.
 - Inform to the referral sites for alert & prepare for readiness i.e. Prithivi Chandra Hospital or Lumbini Provincial Hospital.
 - Assist woman/ Baby to reach the ambulance if necessary. Also provide service and give accompany up to refer site and hand over. (In critical and life-threatening condition)
 - Follow- up patient's condition: Telephonic follow up to referred site, Name of service provider, designation and signature with contact number in referral slip that helps in information collection from referred site.
- ❖ **EOC FUND can be provide as per need of clients with complete documentation**

प्रमाणीकरण
उमेश बज्र यादव

